

Krótkie doniesienie – Short communication

Pierwsze stwierdzenie *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) w Lublinie

LESZEK GUZ

*Zakład Chorób Ryb i Biologii, Wydział Medycyny Weterynaryjnej, Uniwersytet Przyrodniczy
ul. Akademicka 12, 20-950 Lublin
e-mail: leszek.guz@up.lublin.pl*

Abstract. [First record of *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera, Heteroptera, Pentatomidae) in Lublin]. A specimen of *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) has been recorded for the first time in Lublin (Lublin, Śródmieście district [FB07]).

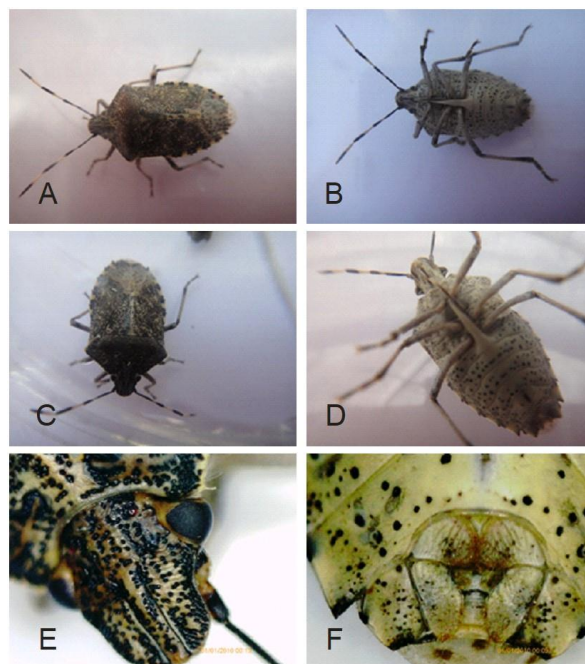
Key words: true bugs, mottled shieldbug, faunistics, distribution, new record, Poland.

Rhaphigaster nebulosa (Poda, 1761) – dzidosz mglisty (ang. mottled shieldbug) jest owadem należącym do rodzaju *Rhaphigaster* Laporte, 1833, który reprezentowany jest przez cztery gatunki: *R. brevispina* Horváth, 1889, występujący w Azji; *R. genitalia* Yang, 1934, obserwowany w Chinach; *R. haraldi* Lindberg, 1932, występujący w północno-zachodniej Afryce i *R. nebulosa* (Poda, 1761), występujący w Europie i Azji Środkowej (Rider 2006). W Polsce, *R. nebulosa* obserwowany był wielokrotnie (Siebold 1839; Stichel 1960; Lis 1987, 1989, 1990; Hebda i Mazur 2010; Skitek 2016; Gierlasiński i Regner 2018; Gierlasiński i in. 2016, 2018, 2019a,b, 2020; Bury 2019, 2020; Gierlasiński i Regner 2018; Hebda i Rutkowski 2019; Pełka i in. 2019).

Owady reprezentujące ten gatunek są jajorodne i przechodzą przeobrażenie niezupełne (hemimetabolia), a nimfy zbliżone są wyglądem do osobników dorosłych. Są ciepłolubne i odżywiają się głównie sokami drzew i krzewów, zaburzając ich procesy fizjologiczne, co powoduje osłabienie roślin, a nawet ich obumieranie. Choć są fitofagami, zjadają również inne drobne owady. W zatułowiu, na metapleurytach występują ujścia gruczołów zapachowych (Lis 2000).

Opisywany w niniejszej publikacji owad zaobserwowany został 14 IV 2020 r. w Lublinie (kwadrat UTM: FB07, współrzędne: N: 51°14'14.11", E: 22°32'41.30") gdzie wleciał przez otwarte okno do mieszkania. Identyfikacji dokonano na podstawie klucza do oznaczania owadów Polski (Lis 2000). Odłowiony okaz (ryc. 1) ma 14 mm długości i jest kasztanowato ubarwiony. Grzbietowa strona ciała zawiera czarne punkciki, miejscami zlewające się. Na stronie brzusznej punkciki występują rzadziej. Nadustek jest wolny, a czułki

zawierają szerokie, czarne obrączki. Tylnoboczne kąty sternitów odwłoka są wyciągnięte w małe, czarne wyrostki o kształcie kolców.

Ryc. 1. *Rhaphigaster nebulosa*: okaz zebrany w Lublinie (fot. L. Guz). Strona grzbietowa (A, C), strona brzuszna (B, D), głowa, strona grzbietowa (E), ostatnie segmenty odwłoka, strona brzuszna (F). [Fig. 1. *Rhaphigaster nebulosa*: a specimen collected in Lublin (photo by L. Guz). Dorsal view (A, C), ventral view (B, D) head, dorsal view (E), terminal segments of abdomen, ventral view (F)].

Niniejsze doniesienie przedstawia nowe stanowisko występowania *R. nebulosa* i świadczy o dalszym rozszerzaniu zasięgu występowania tego gatunku w Polsce.

Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy autora pracy, jest to pierwszy opisany przypadek występowania *R. nebulosa* w Lublinie i drugi na Wyżynie Lubelskiej. Pierwszy przypadek jego występowania na Wyżynie Lubelskiej był obserwowany 11.10.2019 r. w Puławach [EB69] przez Gierlasińskiego i in. (2020).

Piśmiennictwo – References

- Bury J. 2020. Materiały do poznania rozmieszczenia lądowych pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) wybranych lokalizacji południowo-wschodniej Polski. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **14**: 37–51.
- Bury J. 2019. Pierwsze obserwacje *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) Heteroptera: Pentatomidae) w Beskidzie Wschodnim i na Nizinie Sandomierskiej. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 65–67.
- Gierlasiński G., Kolago G., Pacuk B., Taszakowski A., Syratt M., Regner J., Itczak A., Żóraliński R., Rutkowski T., Radzimekiewicz D., Kucza W., Ogłaza B. 2020. Przyczynek do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. II. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **14**: 53–108.
- Gierlasiński G., Rutkowski T., Orzechowski R., Taszakowski A., Woźniak A., Regner J., Kolago G., Stolarczyk T., Nowak J. 2019a. Przyczynek do rozmieszczenia pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 19–48.
- Gierlasiński G., Lis B., Rutkowski T. 2019b. Badania faunistyczne nad lądowymi pluskwiakami różnoskrzydłymi (Hemiptera: Heteroptera) w Polsce: rys historyczny i perspektywy. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 1–8.
- Gierlasiński G., Żurawlew P., Markiewicz E., Rutkowski T., Melke A. 2018. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) powiatu pleszewskiego (Nizina Wielkopolsko-Kujawska). *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **12**: 13–28.
- Gierlasiński G., Regner J. 2018. *Eremocoris fenestratus* (Herrich-Schaeffer, 1839) (Heteroptera: Rhyparochromidae) - drugie stanowisko w Polsce wraz z wykazem pluskwiaków różnoskrzydłych zebranych w południowo-zachodniej Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **12**: 7–12.
- Gierlasiński G., Rutkowski T., Żurawlew P., Markiewicz E., Stephan W. 2016. Nowe dane o występowaniu *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) w Polsce. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **10**: 37–39.
- Hebda G., Rutkowski T. 2019. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) gminy Dopiewo (Nizina Wielkopolsko-Kujawska). *Fragmenta Naturae* **52**: 18–32.
- Hebda G., Mazur M. A. 2010. Pierwsze stanowisko *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) na Dolnym Śląsku. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **2**: 35–36.
- Lis J. A. 1987. Pluskwiaki z nadrodziny Pentatomoidea Reut. (Hemiptera, Heteroptera) Wyżyny Śląskiej. *Fragmenta Faunistica* **30**: 359–372.
- Lis J. A. 1989. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Insecta: Heteroptera) Wyżyny Śląskiej. *Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda* **12**: 5–60.
- Lis J.A. 1990. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) – a faunistic review. *Pentatomidae. Roczniki Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Entomologia* **1**: 5–102.
- Lis J.A. 2000. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera, zeszyt 14. Tarczówkowate – Pentatomidae*. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, nr 160 serii kluczy, 72 ss.
- Pełka A., Markowicz M., Chróścik M. 2019. Pierwsze stanowisko *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) na Nizinie Mazowieckiej. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **13**: 97–100.
- Rider D.A. 2006. Family Pentatomidae Leach, 1815. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (eds.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. Netherlands Entomological Society, Amsterdam, 550 pp.
- Siebold C. Th. 1839. Beitrag zur Fauna der wirbellosen Tiere Preussens. IV Beitrag: Preussische Wanzen und Zirpen. *Preussische Provinzial-Blätter* **21**: 428–447.
- Skitek A. 2016. Nowe stanowiska rzadkich gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* **10**: 13–20.
- Stichel W. 1960. *Gotthold Künows Wanzenfauna von Ost- und Westpreussen*. Berlin-Hermsdorf, 80 ss.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Otrzymano (received): 22 April 2020
 Zaakceptowano (accepted): 10 July 2020